

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

วิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาของพระสงฆ์ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาของพระสงฆ์ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการและเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการสอนธรรมศึกษาของพระสงฆ์ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) จากประชากรกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนที่มีบัญชีรายชื่อศึกษาอยู่ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ แบ่งเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ จำนวน ๔๔ คน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ จำนวน ๓๘ คน และระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ จำนวน ๓๘ คน รวมจำนวนทั้งสิ้น ๑๒๐ คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นเท่ากับ ๐.๘๘ ผู้วิจัยเป็นผู้แจกแบบสอบถามและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมาครบทุกฉบับ (ร้อยละ ๑๐๐) เมื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและวิเคราะห์ สรุปข้อมูลลงตารางประกอบการบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการทำวิจัย ประกอบด้วย สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนสถิติที่ใช้ศึกษาวัตถุประสงค์การวิจัย ได้แก่ สถิติการแจกแจงแบบทีชนิดที่เป็นอิสระจากกัน (t-dependent) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance : ANOVA) ถ้าปรากฏนัยสำคัญทางสถิติจะทดสอบค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffé)

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของการรายงานข้อมูลผลการวิจัยที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมาย ดังต่อไปนี้

\bar{X}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
N	หมายถึง	จำนวนตัวอย่างที่ศึกษา

t	หมายถึง	ค่าการแจกแจงแบบทีชนิดที่เป็นอิสระจากกัน (t-dependent)
F	หมายถึง	ค่าแจกแจงการกระจายข้อมูลแบบ F-distribution
p	หมายถึง	แสดงค่านัยสำคัญทางสถิติ
*	หมายถึง	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔.๑ ข้อมูลทั่วไป

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปข้อมูลของนักเรียนในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างลงในตารางประกอบการบรรยาย มีรายละเอียดดังตารางที่ ๑

ตารางที่ ๑ ข้อมูลแสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

ระดับชั้น	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๒๒	๓๕.๔๘	๒๒	๓๗.๙๓	๔๔	๓๖.๖๗
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๒๔	๓๘.๗๑	๑๔	๒๔.๑๔	๓๘	๓๑.๖๗
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๑๖	๒๕.๘๑	๒๒	๓๗.๙๓	๓๘	๓๑.๖๗
รวม	๖๒	๑๐๐.๐๐	๕๘	๑๐๐.๐๐	๑๒๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๑ พบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีจำนวนทั้งสิ้น ๑๒๐ คน ส่วนใหญ่เป็นนักเรียนชายจำนวน ๖๒ คน (คิดเป็นร้อยละ ๕๑.๖๗) และเป็นนักเรียนหญิงจำนวน ๕๘ คน (คิดเป็นร้อยละ ๔๘.๓๓), จำแนกตามชั้นเรียน พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ ๓๖.๖๗ (๔๔ คน) เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ มีจำนวนร้อยละ ๓๑.๖๗ (๓๘ คน) ซึ่งมีจำนวนเท่ากับกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

๔.๒ ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์

๔.๒.๑ ผลวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ ๑ ศึกษาทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาของพระสงฆ์ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

- ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาของพระสงฆ์ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ด้วยสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย

และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมการแปลผลตามเกณฑ์ที่ได้กำหนด ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๒ แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษา โดยรวม

ทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษา	ระดับ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ด้านเนื้อหาหลักสูตร	๔.๓๓	๐.๔๕	มาก
ด้านเทคนิคการสอน	๔.๓๘	๐.๔๑	มาก
ด้านการจัดกิจกรรมการสอน	๔.๒๘	๐.๔๘	มาก
ด้านการใช้สื่อการสอน	๔.๓๙	๐.๔๑	มาก
ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	๔.๒๔	๐.๕๒	มาก
ด้านการวัดผลและประเมินผล	๔.๒๓	๐.๕๑	มาก
รวม	๔.๓๑	.๓๗	มาก

จากตารางที่ ๒ พบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก, เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกันในทุกด้าน, โดยเฉพาะทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาด้านการใช้สื่อการสอนซึ่งพบว่ามีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดรองลงมา คือ ด้านเทคนิคการสอน ด้านเนื้อหาหลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมการสอน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการวัดผลและประเมินผล ตามลำดับ

ตารางที่ ๓ แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทัศนคติต่อเนื้อหาหลักสูตร

ทัศนคติต่อเนื้อหาหลักสูตร	ระดับ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑. เนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน	๔.๓๘	๐.๗๕	มาก
๒. เนื้อหาสาระที่สอนเข้าใจง่าย	๔.๒๓	๐.๖๐	มาก
๓. เนื้อหาสาระที่สอนเข้าใจง่าย	๔.๒๓	๐.๖๓	มาก
๔. เนื้อหาสาระที่สอนเหมาะสมกับเวลาเรียน	๔.๒๖	๐.๘๗	มาก
๕. เนื้อหาสาระน่าสนใจ	๔.๕๖	๐.๖๘	มากที่สุด
รวม	๔.๓๓	๐.๔๕	มาก

จากตารางที่ ๓ พบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อเนื้อหาหลักสูตรโดยรวมอยู่ในระดับมาก, เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ทุกประเด็นมีค่าเฉลี่ยที่แสดงระดับทัศนคติอยู่ในระดับมาก, ผู้วิจัยจึงได้นำเอาค่าเฉลี่ยมาจัด ๓ อันดับ พบว่า ประเด็นเนื้อหาสาระน่าสนใจ (ข้อ ๕) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาเป็นประเด็นเนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน (ข้อ ๑) และประเด็นเนื้อหาสาระที่สอนเหมาะสมกับเวลาเรียน (ข้อ ๔) ตามลำดับ ส่วนประเด็นเนื้อหาสาระที่สอนเข้าใจง่าย (ข้อ ๒) และเนื้อหาสาระที่สอนเข้าใจง่าย (ข้อ ๓) นั้น พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน

ตารางที่ ๔ แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทัศนคติต่อเทคนิคการสอน

ทัศนคติต่อเทคนิคการสอน	ระดับ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๖. การนำเข้าสู่บทเรียนให้น่าสนใจ	๔.๔๑	๐.๖๘	มาก
๗. การอธิบายยกตัวอย่างประกอบการเรียนเข้าใจง่าย	๔.๒๑	๐.๗๐	มาก
๘. การเลือกใช้วิธีการสอนหลากหลายรูปแบบ	๔.๓๑	๐.๗๔	มาก
๙. การกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดแบบมีส่วนร่วม	๔.๓๓	๐.๗๖	มาก
๑๐. พระสอนมีความรู้ดีและสอนเก่ง	๔.๖๓	๐.๖๑	มากที่สุด
รวม	๔.๓๘	๐.๔๑	มาก

จากตารางที่ ๔ พบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อเทคนิคการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก, เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า ทุกประเด็นมีค่าเฉลี่ยที่แสดงระดับทัศนคติอยู่ในระดับมาก, ผู้วิจัยจึงได้นำเอาค่าเฉลี่ยมาจัด ๓ อันดับ พบว่าประเด็นพระสอนมีความรู้ดีและสอนเก่ง (ข้อ ๑๐) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดและอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นประเด็นการนำเข้าสู่บทเรียนให้น่าสนใจ (ข้อ ๖) และการกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดแบบมีส่วนร่วม (ข้อ ๙) ตามลำดับ ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การเลือกใช้วิธีการสอนหลากหลายรูปแบบ (ข้อ ๘) และการอธิบายยกตัวอย่างประกอบการเรียนเข้าใจง่าย (ข้อ ๗) นั้นพบว่ามีทัศนคติอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

ตารางที่ ๕ แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทัศนคติต่อการจัดกิจกรรมการสอน

ทัศนคติต่อการจัดกิจกรรมการสอน	ระดับ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑๑. การจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน	๔.๓๒	๐.๗๐	มาก
๑๒. การจัดการศึกษาออกสถานที่สอดคล้องกับเนื้อหา	๔.๐๒	๐.๗๖	มาก
๑๓. การจัดนิทรรศการวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาสม่ำเสมอ	๔.๒๔	๐.๘๒	มาก
๑๔. การจัดกิจกรรมด้านการสาธิตการกราบไหว้และการถวายของพระสงฆ์	๔.๔๖	๐.๖๘	มาก
๑๕. ให้นักเรียนจัดกิจกรรมวันสำคัญของพระพุทธศาสนา	๔.๓๗	๐.๗๒	มาก
รวม	๔.๒๘	๐.๔๘	มาก

จากตารางที่ ๕ พบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการจัดกิจกรรมการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก, เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าทุกประเด็นมีค่าเฉลี่ยที่แสดงระดับทัศนคติอยู่ในระดับมาก, ผู้วิจัยจึงได้นำเอาค่าเฉลี่ยมาจัด ๓ อันดับ พบว่า การจัดกิจกรรมด้านการสาธิตการกราบไหว้และการถวายของพระสงฆ์ (ข้อ ๑๔) มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาเป็นประเด็นการให้นักเรียนจัดกิจกรรมวันสำคัญของพระพุทธศาสนา (ข้อ ๑๕) และการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน (ข้อ ๑๑) ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ การจัดนิทรรศการวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาสม่ำเสมอ (ข้อ ๑๓) และการจัดการศึกษาออกสถานที่สอดคล้องกับเนื้อหา (ข้อ ๑๒) นั้นพบว่ามีทัศนคติอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกัน

ตารางที่ ๖ แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทัศนคติต่อการใช้สื่อการสอน

ทัศนคติต่อการใช้สื่อการสอน	ระดับ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๑๖. ใช้สื่อที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน	๔.๓๑	๐.๖๗	มาก
๑๗. ใช้สื่อการสอนได้ตรงกับเนื้อหาของบทเรียน	๔.๔๙	๐.๕๙	มาก
๑๘. ใช้สื่อการสอนประกอบการบรรยายและอภิปรายเนื้อหา สาระให้เข้าใจง่าย	๔.๓๓	๐.๗๑	มาก
๑๙. นักเรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านสื่อจากสภาพจริงจากสื่อของพระ	๔.๓๐	๐.๖๙	มาก
๒๐. พระสอนใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยน่าสนใจในบทเรียน	๔.๔๙	๐.๖๖	มาก
รวม	๔.๓๙	๐.๔๑	มาก

จากตารางที่ ๖ พบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการใช้สื่อการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก, เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าทุกประเด็นมีค่าเฉลี่ยที่แสดงระดับทัศนคติอยู่ในระดับมาก, ผู้วิจัยจึงได้นำเอาค่าเฉลี่ยมาจัด ๓ อันดับ พบว่า ใช้สื่อการสอนได้ตรงกับเนื้อหาของบทเรียน (ข้อ ๑๗) ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับประเด็นพระสอนใช้สื่อการสอนที่ทันสมัยน่าสนใจในบทเรียน (ข้อ ๒๐) รองลงมาเป็นประเด็นการใช้สื่อการสอนประกอบการบรรยายและอภิปรายเนื้อหาสาระให้เข้าใจง่าย (ข้อ ๑๘) ตามลำดับ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ใช้สื่อที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน (ข้อ ๑๖) และนักเรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านสื่อจากสภาพจริงจากสื่อของพระ (ข้อ ๑๙)

ตารางที่ ๗ แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทัศนคติต่อการจัดสภาพแวดล้อม

ทัศนคติต่อการจัดสภาพแวดล้อม	ระดับ

	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๒๑. สร้างสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนวิชา พระพุทธศาสนา	๓.๙๓	๐.๙๕	มาก
๒๒. สภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอน วิชาพระพุทธศาสนา	๔.๐๖	๐.๘๖	มาก
๒๓. พระสอนและนักเรียนเป็นกัลยาณมิตรที่ดี	๔.๓๗	๐.๖๕	มาก
๒๔. มีแหล่งเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน	๔.๒๘	๐.๗๙	มาก
๒๕. พระสอนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน	๔.๕๗	๐.๖๘	มากที่สุด
รวม	๔.๒๔	๐.๕๒	มาก

จากตารางที่ ๗ พบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการจัดสภาพแวดล้อมโดยรวมอยู่ในระดับมาก, เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าทุกประเด็นมีค่าเฉลี่ยที่แสดงระดับทัศนคติอยู่ในระดับมาก, ผู้วิจัยจึงได้นำเอาค่าเฉลี่ยมาจัด ๓ อันดับ พบว่า พระสอนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน (ข้อ ๒๕) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาเป็นประเด็นพระสอนและนักเรียนเป็นกัลยาณมิตรที่ดี (ข้อ ๒๓) และมีแหล่งเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน (ข้อ ๒๒) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา (ข้อ ๒๑) และสร้างสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา (ข้อ ๒๒)

ตารางที่ ๘ แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทัศนคติต่อการวัดผลและประเมินผล

ทัศนคติต่อการวัดผลและประเมินผล	ระดับ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
๒๖. พระใช้แบบทดสอบตรงตามเนื้อหาที่สอน	๔.๒๕	๐.๗๒	มาก
๒๗. พระใช้ข้อสอบเน้นความคิดความเข้าใจอย่างมีเหตุผล	๔.๓๓	๐.๗๐	มาก
๒๘. พระสอนมีการประเมินผลหลังเรียนทุกครั้ง	๓.๙๗	๐.๘๐	มาก
๒๙. พระมีการทดสอบความรู้ได้หลากหลายวิธี	๔.๓๓	๐.๘๒	มาก
๓๐. พระมีการทดสอบความรู้ของนักเรียนสม่ำเสมอ	๔.๒๘	๐.๗๗	มาก
รวม	๔.๒๓	๐.๕๑	มาก

จากตารางที่ ๘ พบว่านักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติต่อการวัดผลและประเมินผลโดยรวมอยู่ในระดับมาก, เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าทุกประเด็นมีค่าเฉลี่ยที่แสดงระดับทัศนคติอยู่ในระดับมาก, ผู้วิจัยจึงได้นำเอาค่าเฉลี่ยมาจัด ๓ อันดับ พบว่า พระใช้ข้อสอบเน้นความคิดความเข้าใจอย่างมีเหตุผล (ข้อ ๒๗) อยู่ในระดับมาก รองลงมาเป็นประเด็นพระมีการทดสอบความรู้ได้หลากหลายวิธี (ข้อ ๒๙) และพระมีการทดสอบความรู้ของนักเรียนสม่ำเสมอ (ข้อ ๓๐) ซึ่งอยู่ในระดับมาก ส่วนประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ พระสอนมีการประเมินผลหลังเรียนทุกครั้ง (ข้อ ๒๘) และพระใช้แบบทดสอบตรงตามเนื้อหาที่สอน (ข้อ ๒๖)

- การศึกษาทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาในด้านต่างๆ ของนักเรียนชาย/หญิงในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการบรรยายในตารางที่ ๙ ดังต่อไปนี้

ตารางที่ ๙ เปรียบเทียบทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาจำแนกตามตัวแปรเพศด้วยสถิติที่ใช้ทดสอบ
นัยสำคัญชนิดที่แบบที่เป็นอิสระจากกัน (t-independent)

ทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษา	หญิง		ชาย		t	p
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ด้านเนื้อหาหลักสูตร	๔.๔๑	๐.๔๔	๔.๒๕	๐.๔๕	๒.๐๓๐*	๐.๐๔๕
ด้านเทคนิคการสอน	๔.๔๕	๐.๓๘	๔.๓๑	๐.๔๒	๑.๙๓๘	๐.๐๕๕
ด้านการจัดกิจกรรมการสอน	๔.๒๙	๐.๕๒	๔.๒๗	๐.๔๕	๐.๒๘๕	๐.๗๗๖
ด้านการใช้สื่อการสอน	๔.๔๑	๐.๓๘	๔.๓๖	๐.๔๔	๐.๕๖๑	๐.๕๗๖
ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	๔.๒๙	๐.๕๕	๔.๑๙	๐.๔๙	๑.๐๐๖	๐.๓๑๖
ด้านการวัดผลและประเมินผล	๔.๒๒	๐.๔๖	๔.๒๔	๐.๕๕	-๐.๒๒๗	๐.๘๒๑

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๙ แสดงให้เห็นว่าส่วนใหญ่ นักเรียนหญิงมีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาที่สูงกว่านักเรียนชาย, โดยเฉพาะทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาด้านเนื้อหาหลักสูตร พบว่ามีค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ส่วนด้านอื่นๆ นั้นมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาอยู่ในระดับใกล้เคียงกันและพบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

- การศึกษาทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาในด้านต่างๆ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการบรรยายในตารางที่ ๑๐ - ๑๕

ตารางที่ ๑๐ แสดงผลการเปรียบเทียบระดับทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาในด้านเนื้อหาหลักสูตร
จำแนกตามตัวแปรระดับชั้นด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of
Covariance : ANOVA)

ระดับชั้น	N	\bar{X}	S.D.	F	p
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๔๔	๔.๓๗	๐.๔๔	๐.๓๓	๐.๗๒
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๓๘	๔.๓๐	๐.๔๙		
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๓๘	๔.๓๑	๐.๔๔		

จากตารางที่ ๑๐ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖ ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาในด้านเนื้อหาหลักสูตรที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๑๑ แสดงผลการเปรียบเทียบระดับทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาในด้านเทคนิคการสอน
จำแนกตามตัวแปรระดับชั้นด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of
Covariance : ANOVA)

ระดับชั้น	N	\bar{X}	S.D.	F	p
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๔๔	๔.๓๙	๐.๓๘	๐.๓๙	๐.๖๘
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๓๘	๔.๔๑	๐.๔๓		
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๓๘	๔.๓๓	๐.๔๒		

จากตารางที่ ๑๑ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ – ๖ ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาในด้านเทคนิคการสอนที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๑๒ แสดงผลการเปรียบเทียบระดับทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาในด้านการจัดกิจกรรมการสอนจำแนกตามตัวแปรระดับชั้นด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance : ANOVA)

ระดับชั้น	N	\bar{X}	S.D.	F	p
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๔๔	๔.๔๓	๐.๔๓	๓.๓๓๘*	๐.๐๔
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๓๘	๔.๒๐	๐.๔๖		
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๓๘	๔.๑๙	๐.๕๔		

* = มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๑๒ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ – ๖ ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาในด้านการจัดกิจกรรมการสอนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๑๓ แสดงผลการเปรียบเทียบระดับทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาในด้านการใช้สื่อการสอนจำแนกตามตัวแปรระดับชั้นด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance : ANOVA)

ระดับชั้น	N	\bar{X}	S.D.	F	p
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๔๔	๔.๔๙	๐.๓๗	๒.๕๖	๐.๐๘
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๓๘	๔.๓๗	๐.๔๘		
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๓๘	๔.๒๘	๐.๓๗		

จากตารางที่ ๑๓ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ – ๖ ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาในด้านการใช้สื่อการสอนที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๑๔ แสดงผลการเปรียบเทียบระดับทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาในด้านการจัดสภาพแวดล้อมจำแนกตามตัวแปรระดับชั้นด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance : ANOVA)

ระดับชั้น	N	\bar{X}	S.D.	F	p
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๔๔	๔.๓๓	๐.๔๗	๑.๖๐	๐.๒๑
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๓๘	๔.๒๕	๐.๕๐		
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๓๘	๔.๑๓	๐.๕๙		

จากตารางที่ ๑๔ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ – ๖ ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาในด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

ตารางที่ ๑๕ แสดงผลการเปรียบเทียบระดับทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาในด้านการวัดผลและประเมินผลจำแนกตามตัวแปรระดับชั้นด้วยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม (Analysis of Covariance : ANOVA)

ระดับชั้น	N	\bar{X}	S.D.	F	p
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๔๔	๔.๓๔	๐.๔๖	๑.๘๘	๐.๑๖
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๓๘	๔.๒๑	๐.๔๖		
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๓๘	๔.๑๓	๐.๕๙		

จากตารางที่ ๑๕ พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ – ๖ ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาในด้านการวัดผลและประเมินผลที่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

๔.๒.๒ วัตถุประสงค์ที่ ๒ ศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการสอนธรรมศึกษาของพระสงฆ์ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ

ผู้วิจัยได้ใช้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อการสอนธรรมศึกษาของพระสงฆ์ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ประกอบกับการแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในท้ายแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

๑. ปัญหาอุปสรรคการสอนธรรมศึกษาของพระสงฆ์ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวม พบว่า ด้านการวัดผลและประเมินผลมีปัญหาอุปสรรคมากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาอุปสรรคในด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการจัดกิจกรรมการสอน ตามลำดับ

๒. ปัญหาอุปสรรคการสอนธรรมศึกษาของพระสงฆ์ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ด้านเนื้อหาหลักสูตร พบว่า ประเด็นเนื้อหาสาระที่สอนเข้าใจง่าย (ข้อ ๒) มีปัญหาอุปสรรคมากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาอุปสรรคในประเด็นเนื้อหาสาระที่สอนเหมาะสมกับเวลาเรียน (ข้อ ๔) และเนื้อหาสาระมีความเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียน (ข้อ ๑) ตามลำดับ

๓. ปัญหาอุปสรรคการสอนธรรมศึกษาของพระสงฆ์ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ด้านเทคนิคการสอน พบว่า ประเด็นการอธิบายยกตัวอย่างประกอบการเรียนเข้าใจง่าย (ข้อ ๓) มีปัญหาอุปสรรคมากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาอุปสรรคในประเด็นการเลือกใช้วิธีการสอนหลากหลายรูปแบบ (ข้อ ๘) และการกระตุ้นให้นักเรียนได้ใช้ความคิดแบบมีส่วนร่วม (ข้อ ๙) ตามลำดับ

๔. ปัญหาอุปสรรคการสอนธรรมศึกษาของพระสงฆ์ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการจัดกิจกรรมการสอน พบว่า ประเด็นการจัดการศึกษานอกสถานที่สอดคล้องกับเนื้อหา (ข้อ ๑๒) มีปัญหาอุปสรรคมากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาอุปสรรคในประเด็นการจัดนิทรรศการวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาสม่ำเสมอ (ข้อ ๑๓) และการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียน (ข้อ ๑๑) ตามลำดับ

๕. ปัญหาอุปสรรคการสอนธรรมศึกษาของพระสงฆ์ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการใช้สื่อการสอน พบว่า ประเด็นนักเรียนเกิดการเรียนรู้ผ่านสื่อจากสภาพจริงจากสื่อของพระ (ข้อ ๑๙) มีปัญหาอุปสรรคมากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาอุปสรรคในประเด็น ใช้สื่อที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน (ข้อ ๑๖) และใช้สื่อการสอนประกอบการบรรยายและอภิปรายเนื้อหาสาระให้เข้าใจง่าย (ข้อ ๑๘) ตามลำดับ

๖. ปัญหาอุปสรรคการสอนธรรมศึกษาของพระสงฆ์ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม พบว่า ประเด็นสร้างสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเอื้อต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา (ข้อ ๒๑) มีปัญหาอุปสรรคมากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาอุปสรรคในประเด็นสภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา (ข้อ ๒๒) และมีแหล่งเรียนรู้วิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียน (ข้อ ๒๔) ตามลำดับ

๗. ปัญหาอุปสรรคการสอนธรรมศึกษาของพระสงฆ์ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ด้านการวัดผลและประเมินผล พบว่า ประเด็นพระสอนมีการประเมินผลหลังเรียนทุกครั้ง (ข้อ ๒๘) มีปัญหาอุปสรรคมากที่สุด รองลงมาเป็นปัญหาอุปสรรคในประเด็นพระใช้แบบทดสอบตรงตามเนื้อหาที่สอน (ข้อ ๒๖) และพระมีการทดสอบความรู้ของนักเรียนสม่ำเสมอ (ข้อ ๓๐) ตามลำดับ

๔.๓ องค์ความรู้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้ประมวลองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาทัศนคติต่อการสอนธรรมศึกษาของพระสงฆ์ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่านักเรียนมีทัศนคติที่ดีมากต่อการใช้สื่อการสอนของพระสงฆ์ ส่วนด้านการจัดสภาพแวดล้อมและการวัดผลและประเมินผลนั้นเห็นว่าพระสงฆ์มีการจัดการไม่ดี เมื่อศึกษาในรายละเอียดพบว่านักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจเนื้อหาสาระของหลักสูตรแต่พบว่าพระสอนไม่สามารถจัดบูรณาการเนื้อหาในหลักสูตรให้เข้าใจง่ายได้ และนักเรียนมีความเห็นว่าพระสอนมีความรู้ดีและสอนเก่ง แต่ขาดเทคนิคการสอนเพื่ออธิบายยกตัวอย่างประกอบให้เข้าใจ การสอนสาธิตการกราบไหว้และการถวายของพระสงฆ์ยังขาดการจัดการศึกษานอกสถานที่สอดคล้องกับเนื้อหา การใช้สื่อการสอนตรงกับเนื้อหาของบทเรียนแต่พบว่ายังไม่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และเห็นว่าพระสอนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียนแต่สภาพแวดล้อมในบริเวณโรงเรียนยังไม่เอื้อต่อการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ในด้านการจัดกิจกรรมการสอนส่วนใหญ่เห็นว่าพระสงฆ์ใช้ข้อสอบเน้นความคิดความเข้าใจแต่พบว่าพระสอนไม่มีการประเมินผลหลังเรียนอย่างเหมาะสม

สำหรับปัญหาอุปสรรคของการสอนธรรมศึกษาของพระสงฆ์ในโรงเรียนชุมชนวัดบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ โดยรวม พบว่า มีปัญหาในด้านการวัดผลและประเมินผลมากที่สุด, เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่าด้านเนื้อหาหลักสูตรมีเนื้อหาสาระที่สอนให้เข้าใจได้ยาก พระสงฆ์ขาดเทคนิคการสอนเพื่อยกตัวอย่างประกอบการเรียนให้เข้าใจ ไม่มีการจัดกิจกรรมการศึกษานอกสถานที่สอดคล้องกับเนื้อหา นักเรียนไม่มีสื่อเพื่อการเรียนรู้ สภาพแวดล้อม

ในห้องเรียนยังไม่เอื้อต่อการเรียนวิชาพระพุทธศาสนา และพระสอนขาดการจัดประเมินผลหลังเรียนทุกครั้ง